

Нацрт - извештај за работата на Комисијата за жалби при СЕММ во 2019 година

Комисијата за жалби во 2019 година имаше зголемен обем на работа. Тоа се гледа и преку бројот на одржаните седници и добиените жалби. Ако годината пред тоа се одржаа 14 седници на Комисијата, лани беа одржани 18 седници. Беа добиени 83 жалби, а една година претходно беа добиени 68 жалби. Што може денес да се каже за работата на Комисијата лани за разлика од годината пред тоа? Во прв ред, дека максимално се труди најпрофесионално да одговори на барањата на подносителите на претставките. За разлика од почетокот на нашата работа, кога главно се жалеа политичари и новинари, а во 2017 година организации и здруженија од граѓанскиот сектор, од 2018 година наваму приматот го имаат граѓаните - поединци. Тоа треба да радува, бидејќи јавноста очигледно го препознава Советот за етика на медиуми во Македонија. А тоа беше и една од целите - граѓаните да бидат надзорот на етичкото и професионално работење на медиумите и да свонат на тревога со пријавување на нарушителите до Комисијата за жалби при СЕММ.

Комисијата, како што знаете, е составена од седум члена. Таа редовно одржува седници, најмалку еднаш до два пати во месецот. Слободно може да се каже дека сите членови активно придонесуваа во нејзината работа. Некој со директно учество на седниците, друг виртуелно, или преку електронска пошта, така што не се случило да немало кворум за работа. Одлуките, практично, се носеа со консензус, но имаше и надгласување за нарушувањето. Не за одлуката во целост, туку за основата врз која е таа донесена. На пример, некои членови на Комисијата не се согласуваат дека се прекршени одделни членови на Кодексот, за кои, пак, други членови на Комисијата сметаат дека се нарушени. Сето ова се прави понекогаш и низ полемична расправа, која знае да трае со часови, но се' со цел одлуката да биде плод на сеопфатно разгледување. Затоа што, токму одлуките на Комисијата се огледало на нејзината работа. Можам да кажам дека од некои подносиители на жалби добиваме многу добро образложени документи, но и одговори од медиумите против кои се поднесени жалби. Тоа зборува дека природот на жалителите и на медиумите

станува се' поодговорен. На тој начин, се зголемува и одговорноста на Комисијата при носењето на одлуките.

Погоре веќе, споменав дека секогаш успевавме да обезбедиме кворум за работа. Комисијата во полн состав треба да брои седум членови, но ние работиме со еден член помалку. Сметам дека е потребно што поскоро да се пополни упразнетото место. Да очекуваме дека наскоро и тоа ќе се реши, па Комисијата да работи во полн состав.

Лани продолжи тенденцијата на мало објавување на одлуките на Комисијата за жалби од страна на медиумите - прекршители. Јас ја немам таа статистика, но мислам дека е малку подобро од годината пред тоа. Во оваа насока сметам дека треба барем медиумите - членки да ја почитуваат ваквата обврска. Исто и како и годината пред тоа и лани честопати до Комисијата за жалби се обраќаат овластени адвокати на поединци кои се чувствуваат засегнати од нечиј новинарски труд. Тие ги чекаат одлуките на Комисијата и со нив одат на суд и ги користат како поткрепа на претставките што ги упатуваат до судот. Оваа појава зборува за потребноста од нашите одлуки.

Како и порано, претставници на Комисијата, ги пренесуваа своите искуства и знаења на разни собири во земјава, како и на средби со претставници од невладиниот сектор и студенти во некои градови.

Сега неколку зборови за општата медиумска слика добиена преку работата на Комисијата за жалби. Таа покажува дека најголем број од новинарите, како и преклани, се' уште не водат сметка информациите да бидат точни и проверени, лани има и влошување. Речиси во 70 проценти од одлуките е утврдено дека се заборавени лекциите од факултет за тоа. Една година пред тоа биле околу 60 проценти. Лани новинарите не престанаа да шират говор на омраза, да дискриминираат или да поттикнуваат насилство. Се потврдува дека во медиумите многу се коментира, наместо да се известува и дека наместо факти се изложуваат мислења. Продолжува непримерната комуникација со јавноста.

И лани најмногу загрижуваше она што го прават онлајн медиумите. Прашање е што да се прави да се зголеми почитувањето на етиката и професионализмот во овој вид медиуми.

Комисијата доби најголем број жалби токму против овие медиуми. Има лаги, нема факти. 'Копи – пејст' новинарство. Лани на Собранието повторив една работа која се наметнува како итна потреба, а тоа е подготвување и носење на нов медиумски кодекс. Во сите прирачници за саморегулација пишува дека Кодексот не е Бибија и дека треба постојано да се надградува или надополнува. Ова го велам од причина што честопати се доведуваме до ситуација кога на тапет се онлајн медиумите да имаме тешкотии при носењето одлуки. Конечно оваа работа донекаде се реализира. Во тек е работата врз етички насоки за известување на онлајн медиумите. Наскоро ќе биде пуштен на дебата и до вас. А потоа да го практикуваме. Ова мора да се направи, што побрзо, бидејќи веќе се зборува за регулација на тие медиуми. А во едно недемократско општество регулацијата може да се злоупотребува и да дојде до гаснење на некои медиуми.

Скопје, 30.10.2020 година

Мирче Адамчевски

Претседател на Комисијата за жалби

